Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 16 maart 2020

Agendapunt:

Onderwerp: Armoedebeleid 'Meedoen naar vermogen

STATUS RAADSVOORSTEL

- Kennis nemen van het armoedebeleid 'Meedoen naar Vermogen'.
- Hiermee in te stemmen.

Samenvatting:

In het najaar van 2019 is heeft de Rekenkamer Commissie (RKC) een onderzoek gedaan en het rapport 'Armoede in Beesel, Armoedebeleid en stille armoede' uitgebracht. Hierin zijn aanbevelingen voor het nieuwe armoedebeleid opgenomen.

De gemeenschapsvisie van onze gemeente (Blij in Beesel), de aanbevelingen van de RKC en de vragen uit de commissievergadering op 2 maart 2020, zijn meegenomen in het nu voorliggende armoedebeleid.

Onze belangrijkste doelstelling is het voorkomen en tegengaan van armoede en schulden, door (financiële) zelfredzaamheid en (arbeids)participatie te stimuleren.

Essentieel zijn:

-Bevorderen kwaliteit van leven en financiële zelfredzaamheid

-Preventie en vroegsignalering (op individueel en collectief niveau)

-Goede dienstverlening

Iedereen die die zich zorgen maakt over zijn of haar financiële situatie komt in aanmerking voor ondersteuning. Inwoners die geen/onvoldoende eigen inkomen kunnen genereren en niet beschikken over een eigen vermogen, kunnen een beroep doen op financiële ondersteuning via de sociale voorzieningen van de gemeente (onder andere via de Participatiewet en Bijzondere bijstand).

We stellen de volgende kaders:

1. we gaan uit van 120% van de bijstandsnorm om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning.

2. we kijken naar de invloed van financiële zorgen op het welbevinden in het algemeen.

3. we toetsen een aanvraag omgekeerd; we denken, binnen de kaders en vanuit de grondwaarden van de wet, in mogelijkheden en zoeken naar maatwerkoplossingen. (zie pagina 14 en 15 van het beleidsplan)

1. Aanleiding

Het kan iedereen gebeuren. Dat er door omstandigheden in het leven kort of langdurig sprake is van armoede. Er zijn wel situaties waardoor de kans op armoede vergroot wordt. Door zelf op te groeien in een gezin met weinig inkomen, bijvoorbeeld. Of door *life events* (levensgebeurtenissen met een grote impact zoals verhuizing, geboorte, scheiding, overlijden, ontslag) die, meestal als er drie of meer grote dingen in korte tijd gebeuren, zoveel aandacht en energie vragen dat het financiële overzicht uit beeld raakt.
Als gemeente hebben we de wettelijke taak om mensen die in armoede leven te ondersteunen. Dat doen we graag met het oog op hulp voor de korte en lange termijn. En waar mogelijk preventief, om armoede en/ of schulden te voorkomen.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Wij willen dat inwoners van de gemeente Beesel met (kans op) armoede of problematische schulden, zich duurzaam en zo zelfstandig mogelijk goed kunnen voelen en goed kunnen (mee)doen.
Inwoners die geen eigen inkomen kunnen genereren en niet beschikken over een eigen vermogen, kunnen een beroep doen op de sociale voorzieningen van de gemeente (onder andere via de Participatiewet en de bijzondere bijstand).

Doelstelling

Onze hoofddoelstelling is om armoede en schulden te voorkomen en tegen te gaan. Daarvoor willen we (financiële) zelfredzaamheid en (arbeids)participatie stimuleren.

Deze doelstelling is op te delen in een aantal subdoelen.

Preventie en vroegsignalering

- In de gemeente Beesel is een effectief en efficiënt netwerk van professionals en vrijwilligers in het Sociaal domein die een bijdrage leveren aan het voorkomen en tegengaan van armoede en schulden.
- Professionals en vrijwilligers in het Sociaal domein en klantmanagers herkennen armoedesignalen en zorgen ervoor dat armoede een bespreekbaar onderwerp is.
- Professionals en vrijwilligers in het Sociaal domein zijn bekend met de inkomens- en schuldregelingen.
- De doelgroep levert vanuit de eigen ervaring input voor het armoedebeleid.

Goede dienstverlening

- Inwoners, met name niet-bijstandsgerechtigden die in armoede leven of te maken hebben met schulden, zijn op de hoogte van minimaregelingen en maken hier gebruik van.
- De toegang tot schulddienstverlening is laagdrempelig en inwoners weten de schulddienstverlening te vinden.

Bevorderen kwaliteit van leven en financiële zelfredzaamheid

- Inwoners kunnen duurzaam en binnen de eigen mogelijkheden zelfstandig een gezonde financiële huishouding voeren.
- Inwoners maken (samen met klantmanagers) een plan om tot een optimale financiële zelfraadzaamheid en gezondheid te komen. Inwoners en gemeente werken eraan om de doelen te behalen.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn de basis van ons denken en doen:
- We werken op basis van vertrouwen, we belonen inspanning en zetten in op (groeien naar) zelfredzaamheid. Persoonlijke interactie en vertrouwen zijn van essentieel belang bij de aanpak van armoede en schuldenproblematiek.
- Voorkomen is beter dan genezen; we werken preventief.
- We gaan actief op zoek gaan naar financieel kwetsbare inwoners en huishoudens.
- We willen een zo veilig mogelijke omgeving creëren voor mensen die zich melden met problemen op het gebied van armoede en schuldenproblematiek.
- We helpen mensen met het formuleren van hun hulpvraag, hun behoefte.
- We stimuleren mensen, in zoverre zij hiertoe in staat zijn, om zelf verantwoordelijkheid te nemen.
- We stellen duidelijke grenzen wanneer dat nodig is.
- We luisteren naar en leren van feedback van alle betrokkenen bij het armoedebeleid.
- We denken in mogelijkheden en zoeken naar maatwerkoplossingen.
- We willen de "armoedeval" voorkomen en ervoor zorgen dat werken loont.

Kaders

We stellen de volgende kaders:

1. iedereen die die zich zorgen maakt over zijn of haar financiële situatie komt in aanmerking voor ondersteuning. We gaan uit van 120% van de bijstandsnorm om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning. Hierdoor kunnen we mensen in een vroeg stadium (dus preventief) helpen om ernstigere problemen te voorkomen. Ook proberen we de 'armoedeval' zo veel mogelijk te voorkomen en ervoor te zorgen dat werken loont.

2. we kijken naar de invloed van financiële zorgen op het welbevinden in het algemeen. Om het welbevinden in het algemeen in kaart te brengen gebruiken we de pijlers van positieve gezondheid als gesprekskader. Het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

3. voorheen was de lijst van mogelijke producten/ diensten uitgangspunt van beleid. Deze lijst blijft bestaan, maar dat laten we als uitgangspunt los. We gebruiken hierbij de methode van het omgekeerd toetsen: we denken vanuit de doelen en de wetgeving en zoeken naar passende oplossingen. (zie pagina 14 en 15 van het beleidsplan)

Vanuit het Rekenkamercommissierapport zijn er adviezen opgesteld die we hebben meegenomen in het opstellen van dit beleidsplan. Eén van de adviezen is: ga bij de initiëring van beleid primair uit van de inhoudelijke opgave en niet van de (hoeveelheid) middelen (geld volgt inhoud, niet omgekeerd). Dat hebben we gedaan. We stellen in dit beleidsplan kaders op over hoe we armoede op individueel en collectief niveau in onze gemeente willen aanpakken. Het kan betekenen dat we in de looptijd van het beleid tot nieuwe inzichten komen. Het kan ook betekenen dat als er in een casus verschillende uitgangspunten met elkaar in conflict zijn, de klantmanager een keuze maakt.
Want uiteindelijk geven we het beleid en de kaders vorm in de praktijk. In gesprek met het individu en het netwerk en met elkaar.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

In de gemeente Beesel doen we het gewoon samen en willen we dat inwoners Blij in Beesel zijn. Geldzorgen kunnen een belemmerende factor zijn voor participatie. Te weinig geld voor de contributie

van een vereniging, voor een bezoekje of een gezonde maaltijd, leidt ertoe dat mensen zich terugtrekken achter de eigen voordeur.

Onderzoek heeft aangetoond dat financiële zorgen kunnen bijdragen aan uitval op het werk of op school en kunnen leiden tot gezondheidsproblemen. Problematische schulden leiden hierdoor ook tot maatschappelijke kosten op andere beleidsterreinen zoals jeugdhulp, werk, wonen en gezondheid.

Alles in het beleid is erop gericht om mensen duurzaam en zo zelfstandig mogelijk te laten (mee)doen.

4. Toelichting

De RKC stelde in haar onderzoek de volgende vraag:

Is het (armoede-)beleid effectief en doelmatig? Dit mede in het licht van de ambitie om via 'samenkracht' te komen tot een 'inclusieve gemeenschap', i.c. een gemeenschap waarin iedereen tot zijn recht komt en meedoet.

De RKC trok conclusies en deed de volgende aanbevelingen. In dit overzicht laten we zien hoe we die in het beleidsstuk hebben meegenomen:

Aanbevelingen uit het RKC-rapport (dikgedrukt) en daaronder de vertaling naar het Armoedebeleid:

a) Initieer beleidsontwikkeling ten aanzien van het armoedebeleid, heb daarbij aandacht voor een heldere en eenduidige formulering van (op elkaar aansluitende) doelstellingen, effecten, activiteiten en resultaten. Ga bij de initiëring van beleid primair uit van de inhoudelijke opgave en niet van de (hoeveelheid) middelen. Geld volgt inhoud, niet omgekeerd

Inhoud staat centraal in beleid èn in uitvoering, In het beleid staat omschreven hoe de resultaten leidend zijn. In uitvoering staat het effect van een interventie centraal (zie methode omgekeerde toets op p. 14 en 15 van het beleidsplan);

b) Breng het lokaal sociaal beleid, inclusief middelen in onderlinge samenhang in beeld

Uitgangspunt van het nieuwe beleid is werken in en met het netwerk inclusieve samenleving;

c) Begin (het nog te ontwikkelen beleid) met een goede analyse. Wees specifiek(-er) in de bepaling van (relaties tussen) doelstellingen, effecten, activiteiten, middelen en resultaten. Onderbouw beleidswijzigingen in het nieuwe conceptbeleid;

Er is in beeld gebracht waar we staan en wat het bereik is.

e) Draag het college op om in werkinstructies vast te leggen op welke wijze er (navolgbaar) in de uitvoering wordt gekomen tot een bij de situatie passend aanbod;

De omgekeerde toets is de basis voor de uitvoering, centraal staat het hierbij het gewenste resultaat.

f) Vergroot de aandacht en geef meer publiciteit aan de mogelijkheden die huishoudens hebben om gebruik te maken van de mogelijkheden die het armoedebeleid biedt;

We beschrijven hoe we de mensen gaan bereiken, zowel individueel als via het netwerk.

g) Bepaal (meetbaar) concreet hoe en op welke wijze u 'iedere kwetsbare inwoner in beeld wilt brengen en hulp wilt bieden;

Via het netwerk bereiken wij zo veel mogelijk kwetsbare inwoners waarbij we realiseren dat 100% bereik onmogelijk is. Via benchmark maken we dit meetbaar.

i) Bepaal (als gemeenteraad) waarover u gerapporteerd wil worden en laat u periodiek informeren, eventueel via de P&C-cyclus, over de voortgang;

Voorstel is om de gemeenteraad te informeren via de P&C-cyclus en jaarlijks via de uitkomsten van de benchmark Divosa- StimulanSZ.

j) Bepaal (in het verlengde van aanbevelingen 1 en 3) expliciet(er) uw ambitie;

Dit is de rode draad zoals beschreven in het beleidsplan.

Aanpassingen naar aanleiding van commissievergadering 02-03-2020
Op 2 maart is het armoedebeleid in de commissie behandeld. Hier zijn een aantal vragen gesteld en opmerkingen geplaatst. Hiermee zijn we aan de slag gegaan. In dit begeleidend schrijven kort de wijzigingen ten opzichte van het vorige stuk, zodat het makkelijker leest.

Aanpassingen in de tekst
We hebben een aantal concrete aanpassingen gedaan:
-doelstelling geherformuleerd in twee delen (p. 8)
-het woord vindplaatsen aangepast (p.16)
-explicieter de samenwerking met de voedselbank als partner benoemd (p17).
-definitie armoedeval toegevoegd (p. 23)

Daarnaast bleken sommige teksten vragen op te roepen die in de commissievergadering beantwoord zijn. Op basis daarvan hebben we her en der in de nota teksten en doelstellingen opnieuw, meer SMART en helder geformuleerd. We hebben hierin de hulp gevraagd van een externe, deskundige beleidscontroller.

Cijfers jeugdfondsen toegevoegd
Op het moment dat de nota in de commissievergadering behandeld werd hadden we nog niet de cijfers van de jeugdfondsen binnen. Inmiddels wel, en die zijn ook verwerkt,

a. Financieel
N.v.t.

b. Juridisch
N.v.t.

c. Risico’s
N.v.t.

5. Visie Blij in Beesel
De gemeenschapsvisie van de gemeente Beesel is gemaakt door onze inwoners vanuit de vraag waar zij nu en in de toekomst blij van worden. In dit beleidsplan vertaalt de gemeenschapsvisie zich in hoe we met onze inwoners en netwerkpartners om willen gaan (gemeente in gemeenschap en samenwerking) en dat we het belangrijk vinden dat mensen, ook als dat om financiële redenen niet vanzelf gaat, naar vermogen fijn kunnen wonen, beleven en mee kunnen doen.

6. Toegankelijkheid

Uitgangspunt van het beleidsplan 'Meedoen naar vermogen' is zo groot mogelijk bereik van alle inwoners. Toegankelijkheid is in deze context met name terug te voeren op onze hoofddoelstelling, namelijk armoede en schulden voorkomen en tegengaan door (financiële) zelfredzaamheid en (arbeids)participatie te stimuleren. Door drempels te verlagen of weg te nemen, kunnen inwoners ervaren dat ze mee kunnen doen.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Voorstel

- Instemmen met het voorliggende armoedebeleid
- Ter vaststelling voorleggen aan onze gemeenteraad

Reuver, 10 februari 2020

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris, R. Nillesen	burgemeester, B.C.M. Vostermans

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van 2 juni 2020

griffier, N. Vintcent	voorzitter, B.C.M. Vostermans

Meegezonden:
- begeleidend schrijven
- armoedebeleid 'meedoen naar vermogen'
- infographic armoedebeleid 'meedoen naar vermogen'